

Notater [2020/##]

[Forfatter]

KOSTRA rapport for arbeidsgruppe for landbruk
[Undertittel]

Innhold

Innhold	2
Landbruk.....	3
1 Innledning.....	3
2 Oppsummering og anbefaling	4
2.1 Oppsummering	4
3 Endringer i publiseringen	4
4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art).....	4
5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk	4
5.1 Forslag til endring	4
5.2 Bakgrunn for ønsket endring.....	5
5.3 Administrative registre	5
6 Evaluering av siste rapportering	5
6.1 Utarbeiding av skjema	6
6.2 Kontroller i skjema	6
6.3 Innsamling av data (rapportering)	6
6.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll.....	7
6.5 Publisering	8
7 Tidsserier bakover i tid for sammenslåtte kommuner.....	9
8 Annet	9
9 Referanser	10
10 Vedlegg.....	10
Veiledning til rapporteringen på skjema 32 i KOSTRA	13
Forvaltning av landbruksarealer 2019	13
1. Innledning	14
2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven	14
3. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven § 9	17
4. Nydyrking	19
5. Deling av eiendom etter jordloven	20
6. Driveplikt.....	20
7. Søknader om konsesjon etter konsesjonsloven	21
• 7.2 Søknader om konsesjon etter konsesjonsloven	21
• 7.4 Søknader om konsesjon der søker er AS/ASA	21
• 7.5 Slektskapskonsesjon	21
8. Søknader etter konsesjonsloven – nullgrensesaker	21
9. Lovhjemmel	22

Landbruk

1 Innledning

KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk ble opprettet våren 2004, og har levert rapport til KOSTRAs Samordningsråd i juni hvert år siden rapporteringsåret 2005.

Arbeidsgruppa har hatt ett møte i perioden 1. juli 2019-30. juni 2020. Møtet ble holdt i teams 16.6.2020.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen slik:

Dagfinn Sve	SSB	Leder
Berit Bjørlo	SSB	Sekretær
Camilla Langedal	LMD	Landbruks- og matdepartementet
Anders Tronstad	LMD	Landbruks- og matdepartementet
Jan Tore Foss	KS	KS - Landbrukskontoret Tønsberg
Jostein Tostrup	LDIR	Landbruksdirektoratet
Max Joseph Korman	KMD	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Andfinn Rosnes	LMD-fylke	Fylkesmannen i Rogaland
Else Bredeli	SSB	Seksjon for offentlige finanser

Arbeidsgruppa er underlagt LMD som fagdepartement, og i samråd med SSB er ledelses- og sekretariatsfunksjon i arbeidsgruppa overlatt SSB. De deltagende parter i arbeidsgruppene dekker selv utgiftene ved deltakelsen.

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer - dekker følgende emneområder:

- Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven
- Saksbehandling etter jordloven og konsesjonsloven
 - Omdisponering
 - Nydyrking
 - Deling av landbrukseiendom
 - Driveplikt
 - Konsesjon for erverv av fast eiendom

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen i henhold til direktivene for arbeidsgruppene i KOSTRA. Landbruks- og matdepartementet (som fagdepartement) har ansvaret for gruppa, og det er departementet sammen med KS, KMD, SSB og fagdirektorater som fatter gruppens vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttsende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk.

Landbruks- og matdepartementet vedtok å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon på arealforvaltning fra kommunene til staten fra og med 2005. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver på landbruksområdet til kommunene. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes

KOSTRA-rapportering på skjema 32 gikk en over fra rapportering på enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå (sum for kommunen) på de områder som dekkes av skjemaet.

Arbeidsgruppa har ansvar for funksjonskonto 329, Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling. Denne kontoen ble opprettet i 2007, med virkning fra og med regnskapsåret 2008.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i skjema for 2020. Gruppa ser heller ikke noe behov for omstrukturering av tabeller i Statistikkbanken.

3 Endringer i publiseringen

Det har ikke vært endringer i publiseringen i 2020, og arbeidsgruppa foreslår heller ingen endringer i 2021.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i kontoplanen.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Det foreslås ingen endringer i skjema for rapporteringsåret 2020. Fra 2. juni 2020 er forskrift om nydyrking endret, og det er ikke lenger tillat med nydyrking av myr. Dispensasjon kan imidlertid gis i særlige tilfeller, og på skjema for rapporteringen i 2021 foreslår arbeidsgruppa fem nye spørsmål om antall dispensasjoner som blir gitt og årsak til at kommunene innvilger dispensasjonssøknaden.

5.1 Forslag til endring

Arbeidsgruppa foreslår å ta inn 5 nye spørsmål i tillegg til de eksisterende spørsmålene under punkt 4 på skjema 32.

4.4 Har kommunen behandlet søknader om dispensasjon til nydyrking av myr jf. forskrift om nydyrking § 5A annet ledd i 2021?

Ja ____ Nei ____

4.5 Oppgi antall søknader om dispensasjon for å nydyrke myrarealer behandlet i 2021, etter resultat (vedtak):

Søknader om dispensasjon i alt: ____

Dispensasjoner innvilget i alt: ____

Dispensasjoner innvilget som følge av:

- Tap av andre produksjonsarealer: ____
- Myr er grunneiers eneste dyrkingsressurs: ____
- Ivaretagelse av særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn: ____

Søknader om dispensasjon avslått i alt: ____

4.6 Oppgi omsøkt myrareal for dyrking basert på behandlede søknader i 2021:

Antall daa

- omsøkt:	i alt___	grunn myr___	dyp myr___
- innvilget:	i alt___	grunn myr___	dyp myr___
- avslått:	i alt___	grunn myr___	dyp myr___

4.7 Oppgi antall ferdiggodkjente saker hvor nydyrking av myrareal er gjennomført, jf. forskrift om nydyrking § 5 A sjette ledd i 2021:

Antall saker:

4.8 Oppgi ferdiggodkjent myrareal som er nydyrket:

Ferdiggodkjent areal i dekar: ___ i alt___ grunn myr___ dyp myr___

5.2 Bakgrunn for ønsket endring

FNs klimakonvensjon utgjør rammeverket for internasjonalt klimasamarbeid, og Norge som partsland er forpliktet til å holde utslippsmål og rapportere om nasjonale klimagassutslipp. Utslipp av lystgass etter kultivering av myr er omfattet av utslippsmål etter blant annet Kyoto-protokollen. Karbon og organisk materiale i jorda er grunnlag for matjord og fungerende økosystemer i jord. Når myr dyrkes, brytes karbon- og nitrogenholdig materiale gradvis ned, og gir utslipp av hhv CO₂ og N₂O. Utslipp av CO₂ ved nydyrking av myr rapporteres sammen med øvrige endringer i skog- og arealbruk i klimagassregnskapet. Utslipp av N₂O ved nydyrking av myr til jordbruksformål bokføres i jordbrukssektoren.

Areal godkjent for nydyrking rapporteres på skjema 32 i dag, men rapporteringen gir ingen oversikt over hvilke arealer som faktisk blir nydyrket. Dagens rapportering skiller heller ikke mellom myr og annet areal som blir nydyrka. De nye spørsmålene som forslås om nydyrking av myr vil gi oversikt over omfanget av nydyrking av myr, og vil bidra til et bedre grunnlag for beregning av klimagassutslipp fra jordbruksarealer.

5.3 Administrative registre

Arbeidsgruppa har diskutert mulighetene for å utnytte registerdata til rapporteringen på KOSTRA Landbruk. Kommunene skal ha et planregister som gir opplysninger om gjeldende arealplaner og andre bestemmelser som fastlegger hvordan arealene skal utnyttes, men det er ikke krav om at planene skal være digitaliserte. Planregisteret gir en samlet oversikt over tillatt bruk og vern av arealene i kommunen etter plan- og bygningsloven, samt planforslag som er under behandling.

Kartverket har gjennom flere år arbeidet for at kommunene i Norge skal få fulldigitalisert sine arealplaner og kommunale planregistre. Fulldigitale kommunale planregistre vil gi en bedre og raskere tilgang til plandata. SSB følger med på mulighetene for å utnytte opplysninger fra vedtatte reguleringsplaner i digitalt planregister til å beregne omfanget av omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven.

6 Evaluering av siste rapportering

6.1 Utarbeiding av skjema

I etterkant av spørsmålene om omdisponering ble det i 2020 tatt inn spørsmål om kommunen hadde tilbakeført areal av dyrka og dyrkbar jord (tidligere regulert til annet formål) til LNFR-formål.

Det ble også endret noe i spørsmålsteksten til deling av eiendom, i tillegg til at det ble tatt inn nye spørsmål for å kunne følge utviklingen av delingspraksis knyttet til etablering av rene skogeiendommer og priskontroll.

6.2 Kontroller i skjema

Skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer – inneholder spørsmål om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord og saksbehandling etter jord- og konsesjonsloven. Alle spørsmålsgrupper på skjema innledes med et såkalt filterspørsmål om kommunen har hatt saker til behandling på det aktuelle fagfeltet. Ved avkryssing for «ja» i «ja/nei»- spørsmålene åpnes de påfølgende spørsmål for utfylling. Svares det «nei», åpnes ikke spørsmålene for utfylling. Dersom det unnlates å svare på de innledende spørsmålene, varsles dette med feilmelding.

Det er lagt inn automatiske summeringer i skjema der dette lar seg gjøre.

Skjema kan sendes inn med feil, men avgiver varsles om at det er feil i skjema.

6.3 Innsamling av data (rapportering)

Tabellen under viser skjemainnngangen i perioden 2005-2019, ved publisering 15. mars (foreløpige tall) og 15. juni (endelige tall).

Referanseår	Kommuner i alt	Med svar, foreløpige tall 15. mars	Svarprosent, foreløpige tall	Med svar, endelige tall 15. juni	Svarprosent, endelige tall
2005	433	..	..	416	96,1
2006	431	352	81,7	428	99,3
2007	431	397	92,1	423	98,1
2008	430	371	86,3	425	98,8
2009	430	377	87,7	422	98,1
2010	430	376	87,4	419	97,4
2011	430	403	93,7	426	99,1
2012	429	397	92,5	422	98,4
2013	428	396	92,5	422	98,6
2014	428	384	89,7	426	99,5
2015	428	385	90,0	426	99,5
2016	428	408	95,3	424	99,1
2017	426	399	93,7	414	97,2
2018	422	398	94,3	411	97,4
2019	422	393	93,1	415	98,3

Ved publisering 15. mars 2020 manglet opplysninger fra 29 kommuner. Kommunene er purret flere ganger siden svarfristen 15. februar, i de ordinære purringene fra KOSTRA sentralt, og videre i e-poster og telefon fra seksjonen i mai/juni.

Siden publiseringen 15. mars har kommuner merket med grått i tabellen under levert inn skjema, og ved publisering 15. juni manglet opplysninger fra 7 kommuner. Av de 7 kommunene som mangler har 4 blitt slått sammen med

annen/andre kommune(r) fra 1. januar 2020, og i flere av disse har medarbeidere som tidligere hadde ansvaret for skjemaet sluttet eller gått over i andre stillinger.

Fylke	Antall som mangler	Manglende kommuner
Hedmark	1	0432 Rendalen
Oppland	1	0545 Vang
Buskerud	2	0617 Gol, 0625 Nedre Eiker
Telemark	1	0817 Drangedal
Rogaland	1	1129 Forsand
Hordaland	2	1227 Jondal, 1245 Sund
Sogn og Fjordane	3	1418 Balestrand, 1438 Bremanger, 1439 Vågsøy
Møre og Romsdal	3	1505 Kristiansund, 1534 Haram, 1545 Midsund
Trøndelag	6	5005 Namsos, 5019 Roan, 5030 Klæbu, 5034 Meråker, 5040 Namdalseid, 5048 Fosnes
Nordland	7	1816 Vevelstad, 1845 Sørfold, 1849 Hamarøy, 1853 Evenes, 1857 Værøy, 1860 Vestvågøy, 1871 Andøy
Troms	1	1917 Ibestad
Finnmark	1	2019 Nordkapp

Tabellen under viser hvilke kommuner som ikke har levert skjema innen fristen for publisering av endelige tall i perioden 2005-2019:

Referanseår	Kommuner med manglende rapportering	Antall
2005	1145, 1260, 1264, 1265, 1266, 1439, 1532, 1545, 1572, 1742, 1849, 1850, 1856, 1874, 1928, 2004, 2017	17
2006	1264, 4620, 1836	3
2007	1238, 1438, 1439, 1534, 1818, 1834, 1859, 1928	8
2008	0904, 1418, 1430, 1438, 1854	5
2009	0828, 1245, 1438, 1547, 1812, 1849, 1856, 2027	8
2010	0211, 1145, 1245, 1266, 1430, 1438, 1511, 1703, 1849, 1874, 2027	11
2011	1145, 1438, 1856, 1860	4
2012	1438, 1620, 1662, 1860, 1917, 2011, 2027	7
2013	0616, 1245, 1438, 1620, 1856, 1917	6
2014	0631, 1632	2
2015	1613, 2028	2
2016	0631, 1232, 1526, 1849	4
2017	0118, 0940, 1129, 1245, 1613, 1644, 1852, 1853, 1859, 1874, 2002, 2003	12
2018	0616, 1046, 1232, 1433, 1545, 1852, 1853, 1856, 1871, 5012, 5048	11
2019	0625, 1439, 1534, 1545, 1853, 1871, 5030	7

6.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Skjema 32 lastes inn i SSBs system for integrert editering og estimering (ISEE), og editeringen er foretatt i modulen Dynarev. Det ligger kontroller i skjemaet som er til hjelp i editeringsarbeidet. Det er enkelt å hente opp skjema som ikke er godkjente enda, og opptellingene som ligger i tilknytning til innkomst og editering er til stor hjelp for å holde oversikt over skjemainngangen og framgangen i bearbeidingsarbeidet.

6.5 Publisering

Foreløpige tall for 393 kommuner ble publisert 16. mars, og publiseringen 15. juni omfattet 415 kommuner.

6.5.1 Tabelloversikt av publiserte tabeller i statistikkbanken

Tabellnr	Tabelltittel	Årgang	
11950	Utvalgte nøkkeltall landbruk (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11950/
11921	Arealer for nydyrking (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11921/
11781	Søknader om nydyrking (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11781/
11777	Søknader om fritak fra driveplikt (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11777/
11834	Pålegg om driveplikt (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11834/
11778	Søknader om omdisponering etter jordloven (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11778/
11776	Omdisponering, etter dyrka eller dyrkbar jord, formål og lovanvendelse (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11776/
11832	Deling av eiendom etter jordloven (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11832/
11833	Ordinære konsesjonssaker (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11833/
11920	Konsesjon aksjeselskap (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11920/
11922	Slektskapskonsesjon (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11922/
11782	Nullgrensesaker (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11782/
11779	Nullgrensesaker slektskap (K)	2015 - 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/11779/

I tillegg publiseres tall fra KOSTRA Landbruk på statistikksiden «Kommunal forvaltning av landbruksarealer», med ytterligere tre tabeller i Statistikkbanken.

Tabellnr	Tabelltittel	Årgang	
06194	Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og plan- og bygningsloven (K)	2005-2019	https://www.ssb.no/statbank/table/06194/
07903	Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (K)	2005-2019	https://www.ssb.no/statbank/table/07903/

08123	Nydyrking (K)	2005- 2019	https://www.ssb.no/statbank/table/08123/
-------	---------------	---------------	---

6.5.2 Tabelloversikt over avslutta tabeller

Tabellnr	Tabelltittel	Årgang	
06193	Søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven (F)	2005 - 2008	https://www.ssb.no/statbank/table/06193/
06140	R. Landbruk - nøkkeltall (K)	2005 - 2016	https://www.ssb.no/statbank/table/06140/
06138	R. Landbruk - grunnlagsdata (K)	2005 - 2016	https://www.ssb.no/statbank/table/06138/

6.5.3 Brukerreaksjoner

Vi har fått positive tilbakemeldinger fra brukere av statistikken på at de nye oversiktssidene i statistikkbanken gjør tilgjengeligheten til tallene bedre. Det er mye lettere å finne fram når tabellene er organisert etter tema, og oppdelingen har gjort det mye enklere å ta ut ønskede tabeller innenfor hvert emne.

7 Tidsserier bakover i tid for sammenslåtte kommuner

Arbeidsgruppa ønsker at tabellene 06194, 07903 og 08123 i statistikkbanken gir mulighet for tidsserier for nye kommuner og fylkeskommuner.

8 Annet

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk ser det som svært viktig at det utvikles rutiner som kan erstatte kommunenes manuelle rapportering på skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer. Et elektronisk alternativ vil på sikt omfatte arealrapportering fra digitale planer og filuttrekk fra kommunenes saksbehandlingssystem. SSB vil se på mulighetene til å utnytte digitalt planregister til å beregne kommunenes omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven for de kommuner som har fulldigitalisert sine planer.

Gruppa følger også nøye med på utviklingsprosjektet e-byggesak som går i regi av KNNM-gruppa. Målet for prosjektet er å få leverandører av saks- og arkivsystemer til å bygge inn mulighet for registrering av variabler og rapportfunksjonalitet i deres produkter som er tilpasset deler av den informasjonen det spørres om i KOSTRA-skjemaene 20 og 20Plan. Prosjektet har også inkludert behovene til KOSTRA landbruk i sin kravspesifikasjon.

Boligbebyggelse			
Fritidsbebyggelse			
Næringsbebyggelse/virksomhet			
Offentlig eller privat tjenesteyting			
Annen bebyggelse og anlegg			
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur			
Grønnstruktur			
Golfbane			
Forsvaret			
Annet landbruksformål, f.eks. tilleggsanlegger			
Skogplanting			
Bruk og vern av sjø og vassdrag			
I alt			

4 Nydyrking
Nydyrking er fulldyrking og overflate dyrking av jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unntatt i over 30 år, regnes som nydyrking.

4.1 Har kommunen behandlet søknader om nydyrking etter jordloven § 11 andre ledd, jf. forskrift om nydyrking, i 2019?
☐ Ja ☐ Nei

4.2 Oppgi antall søknader behandlet i 2019, etter resultat (vedtak):
Kolonne 1 ("I alt-kolonnen") skal vise antall søknader.
For søknader innvilget med vilkår kan det settes flere vilkår i et vedtak. Søknader innvilget med vilkår ut fra miljøhensyn spesifiseres nærmere i kolonnene 2 - 5.
Eksempel: Er en søknad innvilget med vilkår ut fra hensynet til biologisk mangfold og landskapsbildet, skal den telles med i kolonnene 1, 2 og 4.

	1. Antall søknader i alt	2. Antall vilkår satt av hensyn til biologisk mangfold	3. Antall vilkår satt ut fra hensyn til kulturmiljø	4. Antall vilkår satt av hensyn til landskapsbildet	5. Antall vilkår satt av hensyn til friluftsliv
Søknader innvilget uten vilkår					
Søknader innvilget med vilkår					
- av disse med redusert areal					
Søknader avslått					
Søknader i alt					

4.3 Oppgi omsøkt nydyrka areal ifølge behandlede søknader i 2019:
Dersom det i 2019 søkes på nytt for areal som tidligere er godkjent nydyrka, skal bare en eventuell utvidelse av arealet oppgis.
Avrund til nærmeste hele tall.

	Areal i alt, dekar	Areal som er registrert som A-område for biologisk mangfold, dekar	Areal som er registrert som B-område for biologisk mangfold, dekar
Omsøkt nydyrka areal i alt			
Godkjent nydyrka areal i alt			
Ikke godkjent nydyrka areal			
Sum godkjent og ikke godkjent nydyrka areal			

5 Deling av eiendom etter jordloven § 12

5.1 Har kommunen behandlet søknader om deling av eiendom etter jordloven § 12 i 2019?
☐ Ja ☐ Nei

5.2 Oppgi antall søknader behandlet i 2019, etter resultat (vedtak):
En søknad kan omfatte fradeling av flere tomter/arealer.
Dersom deling har medført omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord, skal det også rapporteres under punkt 3.

	Antall
Søknader innvilget (helt eller delvis) i alt	
Fordel de innvilgede søknadene etter formål:	
Søknader innvilget med formål tilleggsgjord til annen landbrukssemdom	
Søknader innvilget med formål selvstendig enhet	
Søknader innvilget av hensyn til bosettingen i område etter § 12 fjerde ledd	
Antall tilatelser som fører til at det oppstår en ubebygd ren skogsemdom ved fradelingen	
Antall tilatelser som fører til at det oppstår en bebygd eiendom som fortsatt kan nyttes til landbruksdrift, og hvor eiendommen er større enn 10 dekar, og hvor 35 dekar eller mindre er fulldyrka og overflate dyrka jord	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

6 Driveplikt. Avgjørelser i 2019, etter resultat (vedtak)
Eier av jordbruksareal har driveplikt i tråd med jordloven § 8.
Kun vedtak etter nytt regelverk skal rapporteres her.

6.1 Har kommunen behandlet søknader om varig fritak fra driveplikt etter jordloven § 8 a i 2019?
☐ Ja ☐ Nei

6.2 Oppgi antall søknader behandlet etter jordloven § 8 a i 2019, etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget med varig fritak fra driveplikten	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

6.3 Har kommunen gitt pålegg etter jordloven § 8 tredje ledd i 2019, som følge av brudd på driveplikten?
☐ Ja ☐ Nei

6.4 Oppgi antall vedtak om å gi pålegg etter jordloven § 8 tredje ledd i 2019, som følge av brudd på driveplikten:
Mislighold av driveplikten etter tidligere bestemmelser i konsesjonsloven § 3 annet ledd og odelsoven § 27 følges opp etter nye regler i jordloven.
Antall vedtak

6.5 Oppgi antall pålegg gitt i vedtak i spørsmål 6.4 etter type:

Pålegg om bortetis	
Pålegg om skogplanting	
Pålegg om tiltak av hensyn til kulturlandskapet	

7 Konesjonsloven, Rapportering for avgjørelser i 2019

7.1 Har kommunen behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven i 2019? Gjelder alle konsesjonssøknader unntatt saker der søker ikke skal oppfylle boplikt ("slektskapskonsesjon" - rapporteres under spørsmål 7.5 og 7.6), og unntatt saker om nedsett konsesjonsgrense ("nullgrensesaker" - rapporteres under spørsmål 8)

☐ Ja ☐ Nei

7.2 Oppgi antall søknader etter konsesjonsloven behandlet i 2019, etter resultat (vedtak):
Gjelder alle konsesjonssøknader, unntatt saker der søker ikke skal oppfylle boplikt og unntatt "nullgrensesaker".

	Antall	Antall
Søknader innvilget uten vilkår i alt		
Søknader innvilget med vilkår gitt i medhold av konsesjonsloven § 11		
Av disse:		
- Med vilkår om personlig boplikt		
- Med vilkår om upersonlig boplikt		
Søknader avslått		
Søknader i alt		

7.3 Konsesjon til aksjeselskap (AS/ASA) i 2019. Har noen av konsesjonssakene i spørsmål 7.2 omhandlet eiendommer med mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller mer enn 500 dekar produktiv skog, der aksjeselskap står som søker?

☐ Ja ☐ Nei

7.4 Oppgi antall søknader om konsesjon fra aksjeselskap behandlet i 2019, etter resultat (vedtak). Gjelder søknader der konsesjonseiendommen har mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller mer enn 500 dekar produktiv skog.

	Antall
Søknader innvilget (med eller uten vilkår)	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

7.5 Har kommunen behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven § 9 siste ledd ("slektskapskonsesjon") i 2019?
Fra 1.7.2009 er adgangen til å søke om friktak fra lovbestemt boplikt bortfalt. Nye regler er innført slik at den som ikke skal bosette seg på eiendommen må søke konsesjon. Slike saker rapporteres her i spørsmål 7.5 og 7.6.

☐ Ja ☐ Nei

7.6 Oppgi antall søknader etter konsesjonsloven § 9 siste ledd ("slektskapskonsesjon") behandlet i 2019, etter resultat (vedtak):
Dette er saker der søker kunne overtatt konsesjonstitt ved å bosette seg på eiendommen, men dersom søker ikke skal bosette seg på eiendommen må vedkommende søke om konsesjon.

	Antall	Antall
Søknader innvilget uten vilkår i alt		
Søknader innvilget med vilkår gitt i vedtak i medhold av konsesjonsloven § 11		
Av disse:		
- Med vilkår om upersonlig boplikt		
- Med vilkår om tilflytting på et senere tidspunkt		
Søknader avslått		
Søknader i alt		

8 Søknader etter konsesjonsloven i forbindelse med nedsett konsesjonsgrense, "nullgrensesaker", i 2019

8.1 Har kommunen innført forskrift om nedsett konsesjonsgrense ("nullgrense") etter konsesjonsloven § 7?

☐ Ja ☐ Nei

8.2 Oppgi antall søknader avgjort i 2019 etter konsesjonsloven § 7 etter resultat (vedtak):
Gjelder alle kommuner med forskrift etter konsesjonsloven § 7.

	Antall
Søknader innvilget	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

8.3 Har kommunen innført forskrift etter konsesjonsloven § 7 som setter slektskapsunntaket i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 ut av kraft?

☐ Ja ☐ Nei

8.4 Oppgi hvor mange søknader under spørsmål 8.2 som gjelder nær slekt
Gjelder bare kommuner som har satt konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 (slektskapsunntaket) ut av kraft ved forskrift.

	Antall
Søknader innvilget	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

9 Merknader
Dette er et åpent felt til eventuelle kommentarer om ting som er uklare, hvilke opplysninger som hentes inn, omfang eller utforming av skjemaet o.l., som kan bidra til å gjøre skjemaet og spørsmålene bedre

Veiledning til rapporteringen på skjema 32 i KOSTRA

Forvaltning av landbruksarealer 2019

Innhold:

1. Innledning	14
2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven	14
3. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven § 9	17
4. Nydyrking	19
5. Deling av eiendom etter jordloven	20
6. Driveplikt	20
7. Søknader om konsesjon etter konsesjonsloven	21
8. Søknader etter konsesjonsloven – nullgrensesaker	21
9. Lovhjemmel	22

1. Innledning

Kommunenes vedtak om omdisponering av landbruksarealer etter plan- og bygningsloven og jordloven, samt saksbehandling etter jord- og konsesjonslov, skal rapporteres via KOSTRA. Dette skal blant annet gi opplysninger om hvordan jordvernet praktiseres og brukes av regionale og sentrale myndigheter i arealpolitikken. Opplysningene om særlovene brukes for å følge utviklingen innen eiendoms- og bosettingspolitikken.

Det er kommunens vedtak i enkeltsaker etter jordloven og konsesjonsloven, og vedtatte reguleringsplaner, som skal rapporteres. Alle kommunens vedtak i rapporteringsåret skal tas med, inkludert vedtak som er påklaget til Fylkesmannen. Endelig vedtak i klagesak rapporteres fra Fylkesmannen til Landbruksdirektoratet og skal ikke tas med her.

2. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven

I KOSTRA er det endelig vedtatte **reguleringsplaner (område- eller detaljregulering)** som skal rapporteres. Kommunen skal rapportere på omdisponering av både **dyrka** og **dyrkbar jord**. Med dyrka jord menes fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Dyrka jord omfatter fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).

Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og som kan nyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jord er areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig.

Innmarksbeite er innmarksareal som kan nyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av grasarter.

Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrking kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord.

Kart og hjelpemiddel for beregning av areal for dyrka og dyrkbar jord finnes i NIBIOs kartportal Kilden: <https://kilden.nibio.no> under Verktøy/Arealberegning Kostra.

- Last opp reguleringsplaner i SOSI-format og få automatisk beregnet arealbeslag av dyrka og dyrkbar jord, fordelt på de ulike arealformålene. NB: filen må være zippet.
- Det er også mulig å tegne inn en flate i kartet og få beregnet dyrka og dyrkbar jord for dette området. Ved å zoome inn på riktig område i kommunen, kommer de aktuelle kartlagene opp automatisk.
- I tillegg til å få arealtallene i en tabell på skjermen kan du lagre resultatet på csv-format.

Tillatt omdisponerte arealer føres opp i KOSTRA-skjemaet under angitt formålsinndeling fordelt på dyrka og dyrkbar jord. Areal tallet kan legges inn med én desimal. Dyrka jord skal rapporteres selv om den for tiden ikke er i bruk. Dyrkbar jord skal rapporteres selv om det for tiden ikke er aktuelt, verken økonomisk eller politisk, å dyrke opp jorda nå.

Tabell 1 gir oversikt over hvilke SOSI-koder som skal registreres på hvilke formål i KOSTRA-skjemaet. Dersom det likevel oppstår tvil om hvilket arealformål som er det riktige å bruke, kan «Annen bebyggelse og anlegg» benyttes. Det viktigste er at arealet registreres i tabellen. Vær likevel obs på at enkelte formål innen landbruk ikke skal registreres i skjema, da de sikrer fortsatt landbruksdrift (se tabell 1).

Det er bare reguleringsplaner som berører areal som ikke tidligere er regulert til andre formål enn landbruk som skal registreres.

Dersom arealer tidligere regulert til landbruk omreguleres til annet enn landbruk, skal de tas med.

Areal i områderegulering skal ikke rapporteres hvis det i planene er bestemmelse med krav om senere detaljregulering. Planen skal da rapporteres det året detaljreguleringen vedtas.

Uttvidelse av tidligere vedtatte reguleringsplaner skal med, men kun det areal som ikke tidligere er regulert til andre formål enn landbruk.

Areal skal registreres selv om det tidligere er lagt ut til andre formål enn LNFR i kommune(del)plan. Det er med andre ord reguleringsplannivået som skal registreres i KOSTRA, ikke kommuneplannivået.

Det er reguleringsplaner som skal registreres. Dersom kommunen godkjenner mindre bygge- og anleggstiltak i områder for bebyggelse og anlegg i

kommuneplanen uten å kreve reguleringsplan eller jordlovsbehandling, er det ikke nødvendig å registrere disse arealene i KOSTRA-skjemaet.

Nytt for rapporteringen for 2019 er spørsmål 2.3 og 2.4, der kommunen skal rapportere på areal av dyrka og dyrkbar jord som tidligere er regulert til annet formål enn LNFR, og som nå er tilbakeført til LNFR.

Rapporteringen gjelder for arealer med dyrka og dyrkbar jord der gjeldene reguleringsplan enten oppheves og arealet tilbakeføres til LNFR, eller der hele eller deler av arealet tilbakeføres til LNFR-formål som følge av omregulering.

Tabell 1. Oversikt over reguleringsformål i PBL som skal brukes i KOSTRA-rapporteringen

Reguleringsformål PBL § 12-5	Sosikoder etter pbl 2008
Boligbebyggelse (§12-5 nr. 1) inkludert uteoppholdsareal	1110-1119, 1600-1690
Fritidsbebyggelse (§12-5 nr. 1)	1120-1124
Næringsbebyggelse /virksomhet (§12-5 nr. 1) (utenom landbruk, reindrift og akvakultur): Kjøpesenter, forretning Fritids- og turistformål Råstoffutvinning Næringsvirksomhet: kontor, hotell, bevertning, industri, lager, bensinstasjon Kombinasjoner av næringsbebyggelse	1140, 1150 1170-1174 1200-1201 1300-1390 1810-1812, 1820-1822, 1830
Offentlig eller privat tjenesteyting (§12-5 nr. 1) Skole, barnehage, institusjon, kirke, forsamlingslokale.	1160-1169
Golfbane (§12-5 nr. 1)	1450
Annen bebyggelse og anlegg (§12-5 nr. 1) Sentrumsformål Idrettsanlegg Godsterminal/-lager, energianlegg, kommunaltekniske anlegg mv. Grav- og urnelund Kombinasjoner som ikke kan fordeles på de enkelte gruppene under <i>Bebyggelse og anlegg</i> .	1130 1400-1490 1500-1590 1700-1730 1801-1804, 1813-1814, 1824-1826, 1830-1831
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§12-5 nr. 2) Vei, bane, lufthavn, havn, kollektivanlegg, parkering, jernbane, energinett, vann- og avløpsnett, med mer	2000-2800
Grønnstruktur (§12-5 nr. 3) Naturområde, turdrag, friområde, park	3000-3800
Forsvaret (§12-5 nr. 4) Skytefelt, øvingsområde, leir	4000-4800
LNFR der landbruk er utelukket (§12-5 nr. 5) Bare arealet der reguleringsbestemmelsene utelukker videre landbruksvirksomhet. Beregn berørt areal! Natur- og friluftformål, naturvern	5120, 5130, 5300 (vurder og beregn!)

Vern av kulturmiljø eller kulturminne, Reindriftsformål.	5600, 5140 (vurder og beregn!)
Bl.a. skal følgende formål ikke rapporteres siden de sikrer fortsatt landbruksdrift: Landbruksformål, jordbruk, skogbruk, seterområde, gartneri, pelsdyranlegg, jordvern, særlige landskapshensyn	5100, 5110-5115, 5400, 5500
LNFR spredt utbygging (§12-5 nr. 5) Spredt bolig-, fritidsbolig og næringsbebyggelse. Oppgi bare det arealet som blir fradelt/festet til bebyggelse. Alternativt oppgis det arealet som blir bebygd.	5200, 5210, 5220, 5230 (vurder og beregn!)
Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone (§12-5 nr. 6) Akvakultur, småbåtanlegg og natur- og friluftsområde med tilhørende strandsone	6000-6800
Kombinasjoner av hovedformål (§12-5 nr. 1-6) (Bebyggelse og anlegg, Samferdselsanlegg, Grønnstruktur, Forsvaret, LNFR, Bruk og vern av sjø og vassdrag) Kombinasjoner som ikke kan fordeles på de enkelte hovedformålene rapporteres her.	1800, 1900, 2900, 3900, 4900, 5900, 6900

3. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven § 9

Saker som kommunen behandler etter jordloven § 9, samt saker etter jordloven § 12 som også innebærer omdisponering, skal føres under punkt 3 på skjemaet. Kommunen skal rapportere på omdisponering av både **dyrka** og **dyrkbar jord**. Med dyrka jord menes fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Dyrka jord omfatter fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).

Full dyrka jord er areal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og som kan nyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jord er areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell

Innmarksbeite er innmarksareal som kan nyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av grasarter.

Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrking kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord.

Kart og hjelpemiddel for beregning av areal for dyrka og dyrkbar jord finnes i NIBIOs kartportal Kilden: <https://kilden.nibio.no> under Verktøy/ Arealberegning Kostra.

- Last opp reguleringsplaner i SOSI-format og få automatisk beregnet arealbeslag av dyrka og dyrkbar jord, fordelt på de ulike arealformålene. NB: filen må være zippet.

- Det er også mulig å tegne inn en flate i kartet og få beregnet dyrka og dyrkbar jord for dette området. Ved å zoome inn på riktig område i kommunen, kommer de aktuelle kartlagene opp automatisk.
- I tillegg til å få arealtallene i en tabell på skjermen kan du lagre resultatet på csv-format.

Tillatt omdisponerte arealer føres opp i KOSTRA-skjemaet under angitt formålsinndeling fordelt på dyrka og dyrkbar jord. Areal tallet kan legges inn med én desimal. Dersom det oppstår tvil om hvilket arealformål som er det riktige å bruke, kan «Annen bebyggelse og anlegg» benyttes. Det viktigste er at arealet registreres ett sted i tabellen.

Dyrka jord skal rapporteres selv om den for tiden ikke er i bruk. Dyrkbar jord skal rapporteres selv om det for tiden ikke er aktuelt, verken økonomisk eller politisk, å dyrke opp jorda nå.

Det er resultatet av kommunens vedtak som skal oppgis. Selv om vedtaket påklages, og det blir en klagesaksbehandling, er det kommunens opprinnelige, første vedtak som skal føres opp. Saker som gjelder midlertidig tidsbestemt omdisponering skal ikke tas med. Dette gjelder for eksempel midlertidig omdisponering til massedeponi og midlertidig omdisponering til juletre/pyntegrøntproduksjon. Hvis det ved utløpet av omdisponeringsperioden søkes om varig omdisponering, skal disse sakene og tilhørende areal, rapporteres på det året det ble gitt varig omdisponering.

Antall innvilgede saker og antall dekar omdisponert areal etter jordloven skal oppgis uavhengig av om omdisponeringen faktisk blir gjennomført. Det vil si at det også skal oppgis saker hvor manglende godkjenning etter annet lovverk, som f.eks. dispensasjon fra plan etter plan- og bygningsloven, hindrer gjennomføring.

Dersom tillatelsen til omdisponering faller bort på grunn av at tiltaket ikke gjennomføres innen 3-årsfristen som er angitt i loven, skal arealet ikke rapporteres som tilbakeført areal eller trekkes i fra annet omdisponert areal i senere KOSTRA-rapporter.

Dersom det søkes på nytt for areal som tidligere er godkjent omdisponert, skal bare en eventuell utvidelse av arealet rapporteres i KOSTRA-skjemaet. En utvidelse kan med andre ord sidestilles med en ny sak.

Med annet landbruksformål menes bl.a. tilleggsnæringer i landbruket og tiltak som ikke tar sikte på jordbruksproduksjon i jordlovens forstand. Dette kan f.eks være ridehall, utleiehytter eller andre byggetiltak for landbruksbasert næringsutvikling eller drivhus (hvis det legges golv, slik at jorda må anses som omdisponert).

4. Nydyrking

Med nydyrking menes fulldyrking og overflatedyrking av jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unytta i over 30 år, regnes som nydyrking.

- Med fulldyrking menes rydding og bryting til vanlig pløedybde slik at arealet kan nyttes til åkervekster eller til eng og beite som kan fornyes ved pløying.
- Med overflatedyrking menes rydding og sletting av overflata slik at maskinell høsting er mulig.

Areal oppgis i hele dekar. Areal under 1 dekar angis som 1 dekar i rapporten.

I en enkelt sak kan det være flere hensyn som gjør at det settes flere vilkår for godkjenning. Alle aktuelle vilkår skal oppgis, og fordeles på de ulike kategoriene. Antall vilkår til sammen kan derfor bli høyere enn antall søknader innvilget med vilkår.

Dersom kommunen godkjenner nydyrking i områder som er registrert som viktige for bevaring av biologisk mangfold, skal dette oppgis i KOSTRA-skjemaet. Kommunene kan her ta utgangspunkt i naturtyperegistreringene slik de fremstår Miljødirektoratets kartdatabase «Naturbase»: <http://kart.naturbase.no/> Naturtype Kartlaget «Naturtyper» → «Viktige naturtyper, områder» kan benyttes som utgangspunkt for registrering i KOSTRA-skjemaet. Ved å klikke på figurene kommer det opp informasjon om verdi. I KOSTRA-skjemaet er det områder med verdi A og B som skal registreres. Naturbase inneholder også verktøy for å måle areal.

Naturtyperegistreringene er også tilgjengelige i NIBIOs portal KILDEN, under «Arealinformasjon» → «Eksterne» → «Naturtyper (Mdir)».

Det er kommunens endelige vedtak i saken som skal rapporteres. Selv om vedtaket påklages, og det blir en klagesaksbehandling, er det kommunens opprinnelige, første vedtak som skal føres opp.

5. Deling av eiendom etter jordloven

Vi gjør oppmerksom på at søknader om deling som medfører omdisponering av dyrka eller dyrkbar mark, også skal rapporteres under pkt. 3.2 (antall søknader om omdisponering etter jordloven § 9).

Alle søknader om deling etter jordloven § 12 som blir behandlet av kommunen skal med her. Dette gjelder ikke bare fradeling av enkelttomter, men også forpaktning, tomtefeste og lignende leie eller bruksrett til del av landbrukseiendom, når denne retten er stiftet for lengre tid enn 10 år eller ikke kan sies opp av grunneier. Med eiendom menes også rettigheter som ligger til eiendommen og andeler i sameie.

Av de søknadene om deling som blir innvilget må det også opplyses hvor mange som ble innvilget av hensyn til bosettingen i området (jf. jordloven § 12 fjerde ledd), og hvor mange saker der det fradelte arealet skal nyttes som tilleggsareal til annen landbrukseiendom.

Nytt for registreringen for 2019 er spørsmålet om antall tillatelser som fører til at oppstår en ubebygd ren skogeiendom ved fradelingen. Antall tillatelser som fører til at det oppstår en bebygd eiendom som fortsatt kan nyttes til landbruksdrift, og hvor eiendommen er større enn 10 dekar, og hvor 35 dekar eller mindre er fulldyrka eller overflatedyrka jord, skal også føres opp. Vær oppmerksom på at utskillelser av tun ikke inngår her.

6. Driveplikt

Etter jordloven § 8 har eier av landbrukseiendom plikt til å drive jordbruksareal. Dette kan skje enten ved at han/hun driver selv, eller ved at arealet leies bort til andre.

Eier kan søke fritak fra driveplikt etter jordloven § 8a. Vi gjør oppmerksom på at det bare er søknader som gjelder **varig** fritak fra driveplikten som inngår i KOSTRA-rapporteringen.

Ved brudd på driveplikten kan kommunen gi pålegg. Det kan gis flere ulike pålegg i samme sak. Antallet under pkt. 6.4 og 6.5 vil derfor ikke alltid være det samme.

7. Søknader om konsesjon etter konsesjonsloven

Søknader behandlet i perioden 1. januar – 31. desember 2019 rapporteres under spørsmålsgruppe 7.

- **7.2 Søknader om konsesjon etter konsesjonsloven**

Under dette punktet skal alle «vanlige» konsesjonssaker rapporteres. Dette inkluderer også saker der konsesjonssøker er AS/ASA.

- **7.4 Søknader om konsesjon der søker er AS/ASA**

Her skal de av de «vanlige» konsesjonssakene der søkeren er AS/ASA rapporteres for seg.

- **7.5 Slektskapskonsesjon**

Dette er saker der søker kunne tatt over uten å måtte søke konsesjon, men der han/hun ikke vil eller kan bosette seg på eiendommen. Han/hun må da søke konsesjon etter konsesjonsloven § 9 siste ledd.

8. Søknader etter konsesjonsloven – nullgrensesaker

Her skal alle de søknader om konsesjon som kommunen har behandlet med bakgrunn i at kommunen har innført forskrift etter konsesjonsloven § 7, tas med. Dette gjelder både de søknadene som kommer som følge av at tidligere helårsbolig ønskes nytt til fritidsbolig, og de søknadene som kommer som følge av at

kommunen har satt slektskapsunntaket i konsesjonsloven § 5 ut av kraft. Saker som egenerklæres som konsesjonsfrie etter skjema LDIR-356 skal ikke rapporteres.

En oversikt over hvilke kommuner som til enhver tid har innført forskrift med hjemmel i konsesjonsloven § 7, finnes på [Landbruksdirektoratets hjemmeside](#).

9. Lovhjemmel

Opplysningene hentes inn av Statistisk sentralbyrå på vegne av Landbruks- og matdepartementet med hjemmel i Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22.06.2018 nr. 83 § 16-1, jf. forskrift av 15. desember 2000 om innrapportering fra kommuner og fylkeskommuner § 1 jf. § 8. 2. ledd, og i medhold av § 2 i Landbruksdepartementets forskrift av 8. desember 2003 Om saksbehandling mv. i kommunene i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven. Statistisk sentralbyrå vil i medhold av lov av 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå § 2-2 samtidig benytte oppgavene til utarbeidelse av offisiell statistikk.